

# SZENTES ÉS VIDÉKE

## POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.  
Előfizetési ár:  
Negyedévre 2 korona 50 fill. Felévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**Görög-udvar,**  
hová a **Nézetek** címzendő

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket  
a kiadóhivatal  
mérésékelt áron számít fel.

### Kivándorlás befele.

Irta: Balassa Ármin dr.

Faguet a XVIII. századbeli Franciaország arculatát rajzolván, a következőleg elmélkedik:

Két társadalmi állapot teszi tönkre a haza eszméjét vagy még inkább érzületét: a nagyon is heves politikai élet, valamint a politikai élet teljes hiánya. Az ingerült pártviszonyoktól a nemzet életében minden rendkívüli ingataggyá, változékonyvá valik és az elmék ügyszólván elszibadnak, úgy hogy csakhamar annak a jelenségnek leszünk tanúi, melyet így nevezett el valaki szellemesen, befelé irányult emigráció; vagyis számos elmélkedni szerető és tudományos hajlamú ember arra határozza el magát szilárdul, hogy nem foglalkozik többé azon országgal, amelyben született és így igazában véve megszűnik ez ország lakója lenni. Eppen úgy tény és ugyanolyan okokból következésképpen áll viszont az is, hogy amely társadalmi viszonyok közt a polgár semmiképpen nem vesz részt a közéletben és a helyett, hogy polgár volna, igazában szólva, csak adófizető, a haza eszéje annyira elerőtlenül, hogy csakis a kívülről jövő betörések erőszakos rázkódtatásától tud később ismét életre kelni.

A mai Magyarország politikai arculatát szemlélve, könnyen meg lehet állapítani, hogy a politikában időkönként fölbukkanó heves párttusák nem jelentik azt, mintha Magyarországon egészséges politikai élet kötné le a polgárok érdeklődését a haza sorsa iránt. Sőt ellenkezőleg. Meg lehet állapítani, hogy az a politikai élet, amely egészséges pártszervezetek keretein belül, elvi alapokon szokott fejlődni, hazánkban csaknem teljesen hiányzik. Ebből magyarázható meg, hogy a nemzeti életnek olyan forradalmi jellegű emóciója is, mint aminő mástól esztendeig foglalkoztatta az ország közvéleményét, minden komolyabb politikai hatás nélkül le tud csillapodni és még csak arra sem képes, hogy tanulságok levonására ösztönöznék az embereket.

Ennek a szomorú jelenségnek okát abban kell fölismerni, hogy a mindenkorai pártok központi parlamentáris közdelmén kívül nem gondoltak arra, hogy az ország választó közönségét pártszervezetek hálózatával körtövezzék, az egységes elvi alapon

való politikai gondolkodást fegyelmezzék s ez úton a pártéletet a politikai érettség nevelő iskolájává emeljék.

Innen van, hogy az egyénenkint való önálló politikai elhatározásokat alig lehet az öntudatosság forrására visszavezetni, hanem csak a konvencióális, ósdi keretekben mozgó párttömegek öntudatlan részeseiként jelentkeznek előttünk.

Régi keretek, amelyek egyrészt a francia forradalom által aprobált általános emberjogok körül folytatott harcok romjain, másrészt az uralkodó hához való viszonyukból táplálkozó szármalmas politikai vergődésükön épültek föl.

Innen-onnan négy évtizedes pártalakulatok a régi kereteken belül. Egyik oldalon a Napoleoni háborúk után, a spanyol alkotmányos tusákból európai körútra induló szabadelvűség jelszava alá tömörülő régi kormánypart azzal az eredménnyel, hogy uralma alatt kialakult a legkonzervatívabb politikai és társadalmi szervezkedés. A másik oldalon a Magyarország függetlenségének jelszava alatt Kossuth Lajos zászlaja alá sorakozó függetlenségi párt abban a kinos ellenmondásban vergődve, hogy létjogosultságát az állam alkotmányának tagadásában kereste, holott Kossuth Lajos a békés szabadelvű kifejlődést alkotmányos úton, a közállamiság fönnálló formái között tartotta lehetőnek, eljutván ezen párt életének azon végső tragikumáig, hogy amikor a lefolyt nagy nemzeti küzdelemben apodiktiuss bizonyossággal meg lehetett állapítani, hogy a nemzeti jogok kérdésében abszolut politikai többségre jutott a nemzet közvéleményében, akkor önmagának kellett kijelenteni, hogy küzdelme meddő maradt, mert politikai többségét lehetlenség jogi többség erejére emelni.

Ahány hang, ahány tölkidáltás, ahány szidalom, ahány káromkodás a magyar sajtóban naponkint fölhangzik, az mind ezeknek a régi kereteknek avultságát hirdeti és keresi az eszmék és elvek kaotikus rendszertelenségének labirintusából a kivezető útát.

Karjaink elfonnyadtak, agyvelőnk kiszáradt, kiáltja az egyik. Örült hisztérikák, sírokat marcangoló hiénák azok, akik velem egy nézetben nincsenek, ordítja a másik és valamennyi együttvéve igazolja Oldendorf professzor azon keserű megjegyzését, hogy a politikában úgy viselkedünk mindnyáján, mint gonosztevők, csupán azért,

mert az egyik néhány árnyalattal más-ként van színezve, mint a szomszédja. Ezek a politikusok.

A társadalom aranyfürdőben lubicoló oligarkái rémülve dugják össze fejeiket és konzervatív párt alakításán törik a tar koponyákat, hogy legalább ideig-óráig föntartsák korhadt világuk rozoga épületét.

A társadalom kétkézi munkásai kérges kezeiből láncot fűznek a burzsoá-társadalom körül, hogy a kellő pillanatban megtojtsák és az új temető sírhalmain fölépítsék a maguk álmódott új világát, amelynek ők lesznek parancsoló urai.

A kettő között áll az agyvelejének sejtjeivel dolgozó polgári osztály, amelyeket az arisztokratikus gőg lenéz, a szuverén termelő erejével tetszelgő munkáskevelység gyűlölettel megvet; s amelynek se földje, se pénze, se büszkesége, se polgári önérzete, de meg csak szociális kérdése sincs, hanem csak vegetál nemzedékről-nemzedékre és az önmegadás keserűségei között várja végelpusztulását, egyetlen vigasztalása lévén dicstelen halál küszöbén az, hogy a nemzeti élet organikus működésében az elmének, a léleknek munkáját ő végezte.

Ezek a társadalmi rétegek.

Vajjon az isteni küldetés glóriájával körülövezett Kossuth Ferenc alkalmos-e arra, hogy ennek a háborgó oceánnak hullámaint lecsillapítsa?

Vajjon van-e ember ez országban, aki hazája sorsának megítélésénél akár egyik, akár másik politikai párt megbízhatóságának oltalma alá menekülhetne?

Vajjon van-e polgár, aki saját jóvoltának, anyagi és erkölcsi boldogulásának föltételeit biztosítva látván, lelki szükségét érezné annak, hogy az összeomlás pillanatát váró régi politikai keretek közé álljon és részt kérjen magának abból a munkából, amelytől a nemzet életének gyógyulását mindnyáján oly epedve várjuk.

Csak nézni kell az embereket és meg lehet rölük állapítani, hogy Faguet azon osztályához tartoznak, melynek tagjai a hazának nem polgárai, hanem csak adófizetői s lelkükben a haza eszménye színtelen ködképpé halványult. Kivándoroltak — befelé.

A lelkeknek fel kell szabadulniuk a lidércnyomás alól!

Összetett erővel, az elhatározások bátorságával siettetni kell a régi keretek szétrombolását, hogy mielőbb kibontakozzék Magyarország politikai

életének olyan pártszervekedése, amely biztosítja az alkotmány szabatos működését, megteremtí a polgárok politikai öntudatosságát, föltámasztja a társadalmi intézmények tápláló ereje iránt való hitet, visszaadja az egyének elvesztett önbizalmát, lehetővé teszi az egyesek és az összeség egymásra ható munkája eredményeként kibontakozó egységes nemzeti társadalom megszületését.

Mindezt az eredményt nem tévedésből, hanem a történelem bizonyítékai alapján lehet az egységes pártszervekedéstől várni.

A történelem tanítása szerint ugyanis minden történelmi mozgalom a pártok küzdelméből eredt. A társadalmi osztályoknak pártszervezetek nélkül egymás ellen folytatott küzdelme a nemzettest szétbontásához vezet. Példa erre hazánk szomorú sorsa. A párt szervezeteknek olyatén megkövesedése pedig, mint aminőt a régi szabadelvű párt és a függetlenségi párt mutattak, a politikai szabadság halálát és a despotizmus megszületését jelzi. Mind a kettő megszületett! Aki egyiket sem akarja, annak akarnia kell azt, hogy nemzeti életünk uralkodó eszméjévé az új pártszervekedés politikai és parlamenti szükségességének eszméje emelkedjék.

Legyen a kormánypárt elvi álláspontja bárminő, az ellenzék hasznos parlamenti és politikai hivatását csak az a párt fogja betölteni, amelyik Mirabeau politikáirányát követve, megtámasztja magát a régi időkön kívül álló regényt, a történelmen innen maradó ábrándot, az idő sorába helyezkedik bele, a a valóság közepébe, az emberiség közé, amelyen ez tényleg, a gyógyító és enyhítő szerekre gondol és nemcsak az idők sorába tud behelyezkedni, de magát a kellő pillanatot is megtudja ragadni, ha voltak kitűzött céljai.

**Hívó szó a 67-esekhez.** A magyar parlamenti élet történetében alig volt a maihoz hasonló súlyos kormányválság. Nem Bécs merésze miatt, mert Bécs sohasem volt engedékenyebb, hanem azért, mert a koalíció éreje teljesen kiirtotta a parlamenti váltogazdaság életét és elmarat a fórumról mindenkit, akikben a koalíciós hazafiak komoly ellenfélt láttak. És ebből könnyen érthető, hogy hiába van súlyos kormányválság, a politikai magyar nemzet nemtorődömsége, az ország közönye ma nagyobb és igen indokoltan nagyobb annál a bajnál, amit a koalíció az országra zúdított. A koalíció vezérei annyiszor toltak fel magukat nemzeti vezéreknek, annyira lefogalták a maguk számára a haza fogalmát, hogy a nemzet és annak jobbjai most semmi közösséget sem tartanak fenn velük s egész joggal mondják, hogy a koalíció csak egy meg a maga főtjét, a nemzet pedig majd csak el lesz valahogy, ha ők nem is lesznek.

Ezek a dolgok jutottak eszünkbe, hogy olvastuk három előkelő bécsi újság riadóját. Mert valóságos riadó az, amit az ember a Pressében és a bécsi sajtó egyéb organumaiban olvas s valamennyi cikk egy dolgra konkludál, oda t. i., hogy a válság nem oldható meg másképp, ha csak életre nem kelik a régi hatvanheteseket s egy új választással be nem hozzák őket, a politikától félrevonult embereket, a magyar közéletbe. Ezt a megoldási módot azért ajánlják Bécsből, mert az összes kibontakozási tervek közül csak az Andrássy — Wekerle-féle fogadható el és Kossuthék ingadozása azt követelné, hogy a 48-as párttal szemben egy újabb hatvanhetes blokkot hozzanak létre.

Hogy ebben a bécsi tanácsban mennyi naivság rejlik, azt csak az itthoni politikába beavatott emberek tudják belsőképp értékelni. Hat hogyan is volna elképzelhető, hogy azok a régi szabadelvűek, akik oly sokszor tagadtak meg minden közösséget Wekerle-vel s akikről Wekerle letagadta, hogy ismerte őket; most, hogy ilyen bajok szakadtak a koalícióra, egy bécsi kürtszóra egyszerűen tapraálljanak kihúzni a sarból a koalíció szekerét. S ha még a haza érdeke kívánna. De nem kívánja. A haza meg van és lesz is valahogy, csak a koalíció nincs most sehogysan.

Nagy naivság volna azoktól a régi 67-esektől, akik ha eddig viselni tudtak száműzetésüket, most, hogy Wekerle sehol nem lel partot e hazában, egy bécsi fuvoleszóra életre kelnének, statisztálni Wekerlénél, beszállítani a bécsi követeléseket, elintézni az annektációt, szóval ki egyenlíteni a koalíció tartozásait. Nem, urak, ez nem volna lehetséges! A koalíció előlegét vett föl ezekre a dolgokra, élvezte a hatalom minden előnyét, a győztes hadvezér gégyével tiport végig ezen az országon s amikor a menték betélt, amikor esztelen életmódja következtében a csőd szélére jutott, akkor jöjjenek elő a régi 67-esek és siessenek ki egyenlíteni a koalíció számláit?

De ha még komoly szükség is lenne a 67-esek restitúciójára, eleven is gyanús minden olyanfajta mozgalom, ami Wekerle névéhez van kapcsolva. Hogy Wekerle-vel nincs mit kezdeni, mutatja a koalíciós abra. Ez egy olyan üdület volna, melyen ismét csak Wekerle keresne. Mert reá nézve igazán nem jár rizikóval, hogy sorsát ki máséval köti össze.

Hogy ilyen hívogató szó a régi 67-esekhez elhangzott Wekerle érdekében és hogy éppen Bécsből hangzott el, ez csak megerősíti azt, hogy Bécs még mindig benne látja azt az embert, akivel a legkegyelmesebben lehet kormányozni. Ugy latszik Bécs is átérzi Ugron — Gabornak profétai ihlettel tett kijelentését, hogy a valóságban csak egy dolog bizonyos. És ez a bizonyos dolog az, hogy akár a koalíció marad, akár a darabontok jönnének, Wekerle mindenképen miniszterelnök lesz.

A régi 67-esek bizonyára találnak alkalmasabb keretet az érvényesülésre és alkalmasabb politikai egyéniségben találják meg a vezérüket. Wekerle csak maradjon a koalícióé és a koalíció maga rendezze adósságait.

### A készfizetések felvétele.

A jelenlegi válság magva kétségtelenül a bankkérdés, s addig nem is lesz rend, bárhogy mesterkednek Bécsben, míg a bank-

kérdés úgy nem rendeztetik, ahogy az a magyar érdekeknek megfelel. Mi természetesen az önálló magyar jegybank hívei vagyunk s mindenekelőtt ennek felállítását követeljük. De a bankkérdés rendezésére az ország minden partjának a legminimálisabb követelése az, hogy az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának meghosszabbítása esetén a bank kötelezzék a készfizetések felvételére.

Ha semmi egyéb nem bizonyítaná azt, hogy mennyire érdekében áll Magyarországnak a készfizetések felvétele, elegendő bizonyítja az az ellenállás, melyet most az osztrák gazdasági és politikai körök kifejtének. Mert kétségtelen, hogy Ausztria ellenünk nemcsak politikai, hanem gazdasági harcot is folytat, s Magyarország gazdasági függetlenségének megakadályozására használja fel a közös jegybankot.

Ha a kötelező készfizetés felvétele csak annyit jelentene, hogy az Osztrák-Magyar Bank váltson be minden bankjegyet, melyet pénztárainál bemutatnak aranyra, akkor az osztrákoknak annyiban igazuk volna, hogy ezt az Osztrák-Magyar Bank ma is megteszi, hogy tehát formálter a mai fakultatív készfizetés semmiben sem különbözik a kötelező készfizetéstől. De ez csak a gyengébbek amitására való. Ausztria arra számít, hogy lesznek, akik nem tudják azt a lényeges különbséget, mely a kötelező és a fakultatív készfizetés közt van.

De Magyarország a mai fakultatív készfizetéssel meg nem elégedhetik. Nem a miatt a frazis miatt, hogy a kötelező készfizetés a „betetőzés” a valutaszabályozásnak hanem azért, mert vitális gazdasági és állampénzügyi érdekei fűződnek a kötelező készfizetéshez.

Amíg ugyanis a készfizetésre a bank törvényileg nem kényszerítették, addig a külföldi pénzpiacok el vannak Magyarország elől zárva. Mert semmiféle hitelpari másképp a külföldön el nem helyezhető, mint csakis úgy, ha a külföldi nagy tőzsdén tehát a parisi, londoni és berlini tőzsdéken nem jegyeztetik. A külföldön azonban semmiféle mas idegen papír nem jegyezhető a tőzsdéken, mint csak olyan, melynek szelvényei arannyal váltattak be. Az aranyjardékunk jegyzve is van a külföldi tőzsdéken s az aranyjardékunk ennek folytán tényleg nagyrészt a külföldön van elhelyezve. De aranyjardékunk szelvényei arannyal váltattak be.

A koronajardék szelvényeit azonban a törvény értelmében nem arannyal, hanem koronaértékkel váltjuk be, addig azonban míg a közös jegybank a készfizetések felvételére törvény által kötelezve nincs, addig a koronaérték nem aranyérték, ami abból is kitűnik, hogy az osztrák és magyar pénzügyminiszterek minden hónapban hivatalosan állapítják meg, hogy az aranyjardék a koronaértékkel szemben mekkora az árszija. Jelenleg 19,5 százalék, tehát minden száz arany korona az internacionalis forgalomban 117,5 papirkoronát ér.

Ebből az a hatvány származik ránk, hogy mi a koronajardékunk szelvényeit ha beváltjuk, vagy effektív aranyban vagyunk kénytelenek azt megtenni, vagy pedig 19,5 százalékos árszót fizetni.

De aranyban nem válthatjuk be a koronajardék szelvényeit, mert nekünk a valutaszabályozás óta az álláspontot kell képviselnünk, hogy a valutának rendezve lévén a papírbankjegy is teljes aranyértékű, viszont a külföld ezt a kötelező készfizetések hiányában nem akceptálja, tehát követeli az árszót. Ezt viszont nem fizethetjük, mert akkor a 4 százalékos koronajardékunk után nem 4 százalékot, hanem 4,78 százalékot fizetnénk.

Ennek a dilemmanak az az eredménye, hogy a koronajardékunkat nem tudjuk külföldön elhelyezni, s így ha államkölcsönre vagyunk szorulva, a számunkra más pénzpiac, mint az osztrák, nem áll rendelkezésünkre.

Ausztria át is veszi a magyar hitelpapírokat, de tudván azt, hogy azokra ő az egyetlen vevő, olyan alacsony árfolyamon, aminőn neki tetszik, tehát a szó teljes értelmében uszoraügyletet köt velünk. Ennek a bizonyítékai, hogy a koronajardék ma is

91.80-as árfolyamon áll, tehát hogy minden 100 K. névértékű koronajaradéért Ausztria csak 91.80 koronát ad s így tőkében is vesztünk minden száz koronánál 8 korona 20 fillért s azoknálvanak a 91.80-as árfolyamnak folytán is nem mint igérjük 4 százalékot, hanem 4.35 százalékot fizetünk Ausztriának kamat fejében. Megkérősit tehát bennünket egy a tőkében, mint a kamatban.

De ez csak egyik módja annak, hogy Ausztria bennünket hogyan zsákmányol ki azon a révén, hogy az összes jaradékaikat kénytelenek vagyunk az osztrák piacon elhelyezni.

A másik módja a kizsákmányolásnak az, hogy a hitelező mindig erősebb, mint az az adós s Ausztria mint hitelezőnk mindig fel tudja ezt a viszonyt ellenünk használni, amikor az érdekei vagy kívánják. Nem a legutolsó bizonyítéka volt ennek az, hogy amikor az 1908-iki kiegyezési tárgyalások folytak, Ausztria a kezei közt volt, összesen 1500 millió korona értékű magyar papír egy részének piacra dobásával olyan óriási gazdasági krízist idézett elő Magyarországon, hogy a kormány, ha csak nem akarta az ország teljes gazdasági elűllését, kénytelen volt még a rossz kiegyezést is elfogadni.

Ausztria nagyon jól tudja, hogy ha az Osztrák-Magyar Bank a készfizetések felvételére köteleztetik, akkor Ausztriának ez a kiváltságos pozíciója velünk szemben megszűnik, mert akkor a korona tényleg aranyért lesz s akkor a mi jaradékaink a külföldön is piacra találunk és az osztrák karmok közül kimenekülünk.

Ez az oka annak, hogy olyan kézzel-lábbal dolgozik a készfizetések felvétele ellen. Mert ma, mikor a forgalomban levő 1988 millió korona értékű bankjegyeket szemben 1740 millió korona aranyfedezet van, igazán csak az ostobak hiszik el azt, hogy a készfizetések felvétele esetén az aranyunk kivándorolna a külföldre.

Hisz az Osztrák-Magyar Bank nemcsak hogy nem védi az aranyat, hanem kézzel-lábbal küzd az aranybeözönlés ellen, mert nem az a baj most, hogy az arany kimegy a monarchiából, hanem épp ellenkezőleg az, hogy az Osztrák Magyar Bank szinte beletulad az aranyba.

Az aranykivándorlás tehát csak rémkép, amelyről az osztrákok is tudják, hogy nem következik be a készfizetések felvétele esetén sem, de agitacionális eszköznek jönnek velük a készfizetések ellen. Az igazi ok az, hogy a készfizetések felvétele az első lépés volna Magyarország gazdasági függetlenségéhez, mert a magyar hitelszükséglet számára megnyitna a külföldi hitelforrásokat s Magyarországon nem volna teljesen Ausztria uralva, amint aztán az osztrákok úgy gazdasági, mint politikai tekintetben allandóan annyira ki tudnak használni ellenünk.

## Ujdonságok.

Szentés, 1909. szeptember 29.

— A mezőgazdasági kamarák ügye. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nagygyűléséből kiküldött bizottság, melynek tagja volt az összes szövetséges egyesületek egy-egy kiküldöttje, végleg megállapodott azokban a főbb pontozatokban, melyek alapján a gazdatiszadsadalom a mezőgazdasági kamarák ügyét megoldani kívánja, mely egyhangú megállapodásokat a G. E. O. Sz. nagygyűlése is magáéva tévén, az O. M. G. E., mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, bőven indokolt feltérjesztés keretében most juttatott el a földmívelésügyi miniszterhez. A felterjesztés a mezőgazdasági kamarák ügyében a gazdatiszadsadalom kívánalmait kilenc pontban foglalja össze. Kívánja, hogy a földmívelési kamarák törvényhatóságokonként állíttassanak fel. A kamara kénszertársulás alapján létesüljön és az önmegadóztatás jogaival ruházta-

sék fel. A kamarai illeték rendszerint a kataszteri tiszta jövedelem fel százalékát meg nem haladhatja. A szavazati jog a kamarai illetéket fizető földbirtokosnál az érdekeltség aránya szerint gyakorlandó. A kamarák aljandó állami hozzájárulásban részesítendőek. A kamara támogatására az állami szakközeggek közreműködése biztosították. A törvényhatósági gazdasági egyesületek kivansagukra a kamarával szerves kapcsolatba hozandók. A kamarák feijogositandók alsóbbfokú érdekképviseleti szervek fokozatos kiépítésére, míg a közigazgatással kapcsolatos szervek létesítésénél a kamarák közreműködése biztosították. Az országos kamarát alkossák háromnegyed részben a vidéki kamarák, egynegyed részben pedig az országos gazdatiszadatok kiküldöttjei. A földmívelési miniszter köteles legyen minden általa készített törvényjavaslat benyújtása vagy törvényerejű rendelet kibocsajtása előtt az országos kamara véleményét kikérni.

— **Kataszteri kiigazítás Mindszentén.** W r e d e kataszteri megyei előadó a mult hét folyamán Mindszentre érkezett, hogy megvizsgálja a beadott fölszólalásokat a sérelmesnek érzett osztályozás, illetve megadóztatás ellen. Ahogy bennünk értesítenek, a kataszteri előadó tényleg nagy eltéréseket talált sok helyen, de nem mindenütt a panaszosok előnyére. A régi vizjárta és mélyfekvésű, alacsony osztályú területek ma a község határában a legjobb földek, melyek bizony magasabb osztályba és így több adó alá fognak esni, míg a partos földek kisebb adóra számíthatnak. A község Kurca-rétének adója is emelkedni fog. Érdekes és az idők jelére vall, hogy a Pallavicini-uraldom vélt alacsony megadóztatását kilenc szomszédos község kifogásolta és kívánta az arányosítást. Pedig éppen Mindszentben történt meg, hogy mikor a szomszédos gazda panasozta a nagyobb adót, kitünt, hogy az adózá s egyforma, csak a t e r m é s nem volt egyforma, azért érezte nagyobbbnak a terhet. Erre aztán a kataszteri előadó megmagyarázta a panaszosnak, hogy ő nem gazdát osztályoz, aki lehet jó is, rossz is, hanem földet, amelyet egyformán kell gondoznia mindenkinek, ha egyforma termést akar rajta aratni.

— **Községi jegyzőink az alkotmányvédesben.** A csongradmegyei községi jegyzőegyesület a f. hó 26-án, Szeged városhazatermében, S ó h l y a Gyula csongrádi főjegyző elnöklése mellett tartott rendes évi közgyűlésében, az elnök előterjesztése alapján szóba került az is, hogy esetleg újból alkotmányellenes kormány nevezettik ki s ezzel szemben milyen legyen Csongrád vármegyében a községi jegyzők állásfoglalása. Elnöki indítvány alapján egyhangú lelkesedéssel határozta el erre a közgyűlés, hogy abban az esetben, ha ismét alkotmányellenes kormány kerülne Magyarországon uralomra, Csongrád vármegye községi jegyzői kara tudatában lesz annak, hogy úgy kell viselkednie, ahogy ezt hazafias érzése megkívánja és ebben az esetben csakis a vármegyei törvényhatóság, illetőleg az alispán rendelkezit hajtják végre. A közgyűlés T o l n a f f y Béla kisteleki jegyzőt, abból az alkalomból hogy 25 éve működik mint községi jegyző, meleg ovációban részesítette.

— **Eijegyzés.** C z i r i á k Terike kisaszonny, C z i r i á k István helybeli földbirtokos leányát a napokban jegyezte el magának R a f f y Géza dr. czégléi ügyvéd.

— **Halálozás.** Egy derék matróna: Ö z v. D o b o s s y Ferencné S z e d e r Erzsébetnek, elete 70-ik évében, a f. hó 26-án bekövetkezett elhunytáról kaptunk szomorú hírt, akinek halála több tiszteletben álló családot, nagyszámú rokonságot döntött mély gyászba. Az elhunytak temetése f. hó 27-én délután volt, nagyszámú gyászközönség impozáns részvétél. A halalesetről az elhunytak egyetlen élő unokája a család és rokonság nevében is a következő gyászjelentést adta ki:

»Mátéffy Lászlóné szül. Csúcs Eszter úgy a maga, mint családja és az egész rokonság nevében mélyen szomorodott szívvvel tudatja, hogy felejthetetlen jó nagynyája: S z e d e r Erzsébet özv. Dobossy Ferencné szorgalmas életének 70-ik, özvegységének 27-ik évében, folyó hó 26-án reggel 3 óraker, hosszas betegség után, valószínűleg jobb-letre szerderult. A boldogult kedves halott földi maradványa folyó hó 27-én délután 4 óraker fog, az I. ker. Bocskay-útca 20-ik számú gyaszházot, a ref. egyház szertartása szerint, a középso temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Áldás em-lékére! Béke poraira!»

— **Az új adótörvények.** Az Országos Magyar kereskedelmi Egyesülés a pénzügy-miniszteriumban értesülést szerzett arról, hogy az új adótörvényekre vonatkozó, még ki nem adott végrehajtási utasítások is mihamarabb meg fognak jelenni. Ennek folytán az egyesülés elhatározta és már is megteszi az előkészületeket arra, hogy nyomban a végrehajtási utasítások kiadása után az új adótörvények rendelkezéseit ismertető, felvilágosító előadásokat tartasson tagjai részére a fővárosban és a vidék nagyobb központjain. Ugy-szintén elhatározta az O. M. K. E. elnöksége azt is, hogy az új adótörvények életbeléptetése alkalmából központi irodájában külön adóosztályt szervez, a mely az egyesülés hozzáférhető tagjait mindennemű útbaigazítással ellátja és szükség szerint ügyeikben minden díjazás nélkül eljár.

— **Vasútas árvák napjai.** Alkalmoszerűnek tartjuk olvasóink szives figyelmét — jöleikőségükre apellálva — újból felhívni arra, amivel lapunk egy előző számában hosszabban foglalkoztunk, hogy a vasútasok országos árvaházának alapjára ma és holnap folyik az országos gyűjtés. Adjon ki-ki e két napon e nemes célra, ami tőle telik. A fillérek is kedvezsek az emberbarati cél szolgálatában.

— **Színészet.** F a r k a s Ferenc dr. színtársulata, mint erről már hírt adtunk, október 2-án szombaton kezd meg nálunk két hónapra tervezett előadásai sorozatát. Az első estén a színtársulat drámai személyzete mutatkozik be H e r c e g h Ferencnek »A kivándorló« című nagyhatású színművében s vasárnap valószínűleg az énekes személyzetet lesz alkalmunk megismerni. A társulat előleges jelentéséből megismerve a szereplő színészek névsorát, az az észrevételünk, amit már egy ízben megtejtünk, hogy a női személyzet most lézagos. Nevezetesen hiányzik még egy szubrett énekesnő és ha S á r i Margit tényleg drámai szende, vagyis M a r k o v i c s szerepkörét tölti be, akkor hiányzik a drámai hősnő. Helyes, jó beosztás ezeken a hiányokon átsegítheti a társulatot. A bérlet, melyet a műpártoló társaság nevében K á d á r Árpád titkar eszközölt, kiválóan jó sikerűnek mondható, mert fölzi a 4000 koronát. Az előadásokra bérelni a nevezett műpártoló társasági titkárnál még folyton lehet.

— **Igazságügyi reformmunka.** Nagyjelentőségű, gazdasági és szociális szempontból messze kiható törvénytervezet tesz legkö-

zelebb közzé az igazságügyminisztérium, a csődön kívül köthető kénysergyezségről. A hetvenes és nyolcvanas évek kodifikációs munkálatai ma már egymásután reformra szorulnak. — Nemcsak azért, mert az életviszonyok változtak, hanem főleg azért is, mert egész gazdasági és szociális fellegünk megváltozott és az a striktum jus, amely egykor a főbiztosíték lehetett fejlődő állami, gazdasági és társadalmi életünkben, ma már sok esetben indokolatlan barbarság forrása lett. Mindhangosabb az ahaj, hogy méltányosabb emberibb intézkedések kerüljenek törvényekbe és hogy a vagyonbiztonság sérelme nélkül a vagyoni jogi vonatkozású törvényes intézkedések minél enyhébben alkalmazásnak és hogy az a vagyoni függés, amely egyrészt az adóst a hitelezőjéhez, az alkalmazottat a gazdájához, a tulajdonost az eltulajdonítottéhoz köti, ne legyen olyan, mely a gyengébb felet teljesen kiszolgáltatja az erősebbnek. Ennek a mélyen járó szociális gondolatnak eredménye volt egyrészt a gazdasági munkásokról szóló, azután a gazdaságokról szóló törvény, a büntető novella, a végrehajtási törvény reformja, az ipartörvény új tervezete, az államvasúti pragmatika, az uszatorvény tervezete, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztése és egy egész csomó más törvény és tervezet, amely mind a gyengébb fél védelmét célozza az erősebbnek igazi sérelme nélkül. Ebben a láncolatban joggal kér helyet a csődön kívül köthető kénysergyezségről szóló, fentemlített törvény tervezet, mely hivatva van arra, ekzsztenciákat mentsen meg a züllesztől és családokat a földönfutástól.

— Kubikos-munkások sorsa. V a r g a Pál mindszenti kubikos egy munkasrájjal még ez év tavaszán Erdélybe ment, hogy a tordai hegyek közt épülő vasútnál munkat vállalon s magának és családjának a telirevalót megkeresse. Fáradtságos, nehéz volt a munka, de vállalni kellett, mert kenyér kell és itthon nem jut mindenkinek zseráratás. Már-már befejezték a munkát, mikor egy 5 méter magas földtest V a r g a r a zuhant és eltemette. Társai, akik szerencsésen idején menekültek a veszedelem elől, kiszabadították ugyan a halál torkából, de V a r g a olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba kellett szállítani, ahol nagynehezen eszméletre térítették. A banda aztán befejezte a nehéz munkát, tagjai haza is jöttek mind, de a szerencsétlenül járt V a r g a Pál ma is ott synlódik a meszse idegenben, várva felgyógyulását, amely ha bekövetkezett, hazajöhet télire — nyomorogni.

— Nincs orvos. A mindszenti fészolgarbíró több fővárosi és vidéki lapban, ezenfölül még orvosi szaklapokban is pályázatot hirdetett a Szegvár községben rendszerezett második községi orvosi állásra, mely elböltözés által üresedett meg. Az állás javadalma évi 1400 korona fizetés, 5 szobából és megfelelő mellékelyiségekből álló kényelmes lakás és megállapított orvosi látogatási díjak. A pályázat lejártáig azonban erre az orvosi állásra egyetlenegy jelentkező sem adta be kérvényét. Mivel az egyedül levő községi orvos a 8000 lelket számláló népes községben az összes egészségügyi teendőket és beteglátogatásokat ellátni képtelen, a szomszéd községbeli lakosok egy része bizony ma ennek következtében minden orvosi beavatkozás nélkül veszi föl a n é h a i nevet.

— Jurisz doktor. Fenyvesi Jenő ügyvédjelöltet, Fenyvesi Adolf dr. ügyvéd testvéröccsét a múlt szombaton avatták — sikeres vizsga után — jurisz doktorrá.

— Duhaj legények. A csanyteleki csendőrség T i r i c z József tömörkényi lakos panaszára feljelentette a büntető bíróságnál F o r g ó József, B a n f i György és Pál, A m b r u s Mihály, B a g i József, A m b r u s Ferenc, R e i s z Márton, K o v á c s Mihály, B a n f i János és L á s z l ó Gyula tömörkényi legényeket, mert minden ok nélkül, csupa duhaj virtuskodásból úgy megvertek 18 éves fiat, hogy az orvosi latlelet szerint 14 napig tartó sérüléseket szenvedett. Az eset szemtanúinak vallomása bizonyára elég bizonyíték lesz arra, hogy a bíróság érdemük szerint ítélkezzék a rakoncatlan legények fölött és jó időre elvegye a kedvüket az ilyen duhajkodástól.

— Új adományok az orgonafalpra. A reformatus egyház elnöksége köszönettel nyugtatza és a nagy közönség tudomására hozza az új orgonára újabban érkezett következő adományokat: M e c s Balogh Lajos elhalt neje Csucs Klára emlékére 400 korona, P i n t é r Rozália fia Rácz Antal emlékére 300 korona, Székely Mihály és neje Polgár Lidia 200 korona, Nagy Bálint és neje Égető Maria 100 korona; Magat megnevezni nem akaró 50 korona, Soós Ferenc 20 korona, Elemi iskolás leányok gyűjtése 20 korona, Harmadik temetkezési társulat 10 korona, Gálfi Sándor 2 korona. Isten áldása legyen a nemes szívű adományozókon!

\* A visszatetsző szaga és ize következtében oly nehezen bevehető csukamajolaj végre jó ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a híres Scott-féle Emulsióban, mely minden gyógyszerárban árusítatik.

## L Á Z

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

### Scott-féle csukamajolaj Emulsió

biztosan kipróbált szer.



Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szereket nem tudnak bevenni.

### A SCOTT-féle EMULSIÓ

azonfölül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

### A SCOTT-féle EMULSIÓ

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a háaszt — kérjük figyelembe venni.

a legkiválóbb.

Egy er. detli üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Felelős szerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S.  
Kiadótulajdonos: »Szentés és Vidéke« könyvnyomda.

## Hirdetmény.

Szentés város túl a kurcai kertjében az eltartani való csemegezőlő folyó évi október hó 4-én reggel 9 órákor fog elárvereztetni a helyszínén. Szentés, 1909. szept. 23.

3—2

Kalpagos  
g. tanácsnok.

## Kiadó üzlethelyiségek.

Házamban (a Nyíryközzel átal) III ker. 29. sz., két tágas üzlethelyiség van kiadó.

7—4

Spitzer Adolf.

# A Szentési Központi Takarékpénztár R.-társaság

**Kölcsönt ad:**

Vátóra,  
ház- és földbirtokra

**Előleget nyújt:**

Értékpapírokra, árúkra és mezőgazdasági terményekre.

**Takarékbetétet:**

elfogad, azokat adómentesen kamatoztatja.

**Tűz és jegkár ellen:**

biztosításokat felvesz és életbiztosításokat köt.

**Elvállalja:**

leterhelt házak és földbirtok rendezését, valamint hazak, földek adásvételét a legelőnyösebb feltételek mellett.

**Hosszú lejáratú:**

törlesztéses felmondhatatlan kölcsönt ad és közvetít 10-től 65 évre, régi kölcsönöket kicseréli.

**Heti betéteket:**

4 éves csoportokban 1 koronas heti befizetéssel alakít és a betéteket üzleti nyereséggel ben részesíti.

## A SZENTESI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

### Eladó ház.

A Borza-útca 11. szám alatt levő Orosz-féle ház kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Alku köthető a Szentési Központi Takarékpénztárnál.

### Belső-Ecsere

a Lakatos-féle kitünő minőségű 24 kishold tanyaföld kedvező feltételek mellett eladó, esetleg bérbe is kiadó. Alku köthető a Szentési Központi Takarékpénztárnál.

### Eladó föld.

Jaksoron 12 kis hold föld — kisholdját 1200 negyszögölével számítva, kedvező feltételek mellett eladó. Alku köthető a Szentési Központi Takarékpénztárnál.